

ИЗСЛЕДВАНЕ ПЕДАГОГИЧЕСКАТА ПОДГОТОВКА НА СПЕЦИАЛИСТИТЕ ПО ЗДРАВНИ ГРИЖИ ЗА РАБОТА В ДЕТСКА ЯСЛА

Живка Маргосян

*Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – Варна, Филиал Сливен,
Катедра по здравни грижи*

Електронна поща: zhivkamargosyan@abv.bg

Абстракт

Въведение:

Личността, осъществяваща педагогическата дейност, в професионалния аспект на нейното разглеждане е педагогът, този, който обучава и възпитава.

В контекста на Детската ясла, този който обучава и възпитава, наред с педагога е и медицинската сестра.

Педагогическата компетентност на медицинската сестра, във връзка с нейната педагогическа дейност в детската ясла, се явява неразделна част от професионалната ѝ компетентност.

Повишаването на психолого-педагогическата култура на родителите трябва се разглежда като важен елемент на педагогическото взаимодействие.

Цел

Да се изследва състоянието на педагогическата подготовка на специалистите по здравни грижи, за работа в детска ясла.

Материали и методи:

В проучването са приложени анкетен метод (пряка, групов, анонимна анкета), анализ на литературни източници, документален метод. Данните са обработени чрез статистически и графичен анализ.

Резултати и обсъждане

Според проведените анализ, 78.1 % от здравните специалисти споделят, че притежават необходимата педагогическа подготовка още от базовото си образование, като повече от половината (54.8 %) определят нивото на обучение като много високо и високо. Половината от здравните специалисти в детската ясла споделят, че участват в планирането на педагогическата дейност в детската ясла.

Основните проблеми, свързани с осъществяване на педагогическата дейност на специалистите по здравни грижи, работещи в детска ясла, според голяма част от анкетираните здравни специалисти (65,4%), са свързани с проблеми в поведението на децата, както и наличие на големи групи деца.

Заключение

Повече от половината от работещите в детски ясли здравни специалисти (54.8 %) (47,6%) (специалност „Медицинска сестра“ и „Акушерка“) определят равнището си на готовност за реализиране на педагогически функции и роли в условията на детска ясла като много добро. Анализът на резултатите доказва липса на трудности в реализацията на педагогическите функции и роли при значителна част от специалисти по здравни грижи (80,1%).

Ключови думи: *детска ясла, медицинска сестра, педагогическа подготовка.*

Въведение

Сестринството е професия с изключително значение за съществуването и развитието на човека и обществото, но в същото време силно недооценена. В напредналите страни сестринството е престижна професия. Медицинските сестри са уважавани и търсени професионалисти. У нас все още се подценява ролята на медицинската сестра и акушерката [19].

Личността, осъществяваща педагогическата дейност в детската ясла, в професионалния аспект на нейното разглеждане, или субектът на педагогическата дейност, е педагогът, този, който обучава и възпитава [13,18].

В контекста на Детската ясла, този който обучава и възпитава, наред с педагога е и професионалистът по здравни грижи [4, 6, 9,12, 13].

Информираността,отговорността, професионалната и педагогическата компетентност са важна и неделима част от работата с деца. Педагогическата компетентност на медицинската сестра, във връзка с нейната педагогическа дейност в детската ясла, се явява неразделна част от професионалната и компетентност. Отговорният подход е присъщ на медицинските сестри и при избор на професионална кариера, според резултатите от проучване на А. Георгиева и Н. Нури (2013) [2]. Според Георгиева А. и кол. (2016) ... „положителните нагласи на бъдещите медицински специалисти за работа с деца са гаранция за успешното изпълнение на една от приоритетните дейности на съвременното ни здравеопазване – здравните грижи за децата“[3]. В тази връзка следва да се подчертае, че в учебния план на специалност „Медицинска сестра“ е предвидено провеждане на преддипломен стаж в детска ясла в рамките на две седмици (80 часа) . По време на стажа по избор на студентите също биха могли да придобият и затвърдят умения в областта на грижите и обучението на деца в детска ясла [20].

Студентите от специалност „Медицинска сестра“, в процеса на обучението във висшето училище е необходимо да формират професионални качества за работа с деца, да оказват ефективни и качествени и безопасни здравни грижи в условията на детската ясла. Те трябва да изградят многообразие от професионални компетентности като теоретични и практически умения за подготовка и осъществяването на всички моменти от дневния режим на децата. Според проучване на Алексиева, В. направено през 2017г., „...личната мотивация играе съществена роля.“[1]. Повишаването на психолого-педагогическата култура на родителите трябва се разглежда като важен елемент на педагогическото взаимодействие. За родителите на деца в ранна възраст, например, се препоръчва огромяване по проблеми свързани със спецификата в развитието на детето в този възрастов период, а именно: укрепване и опазване на неговото здраве; създаване на условия за правилното му физическо развитие; за адаптацията на детето към обществената среда; рационално хранене; хигиенна; закаляване; спазване на дневен режим [7, 12, 14, 16, 17].

Според Джеджева П., „Необходима е информираност за безопасна работна среда“ [8].

Не по-малко важни са и дейностите на медицинската (и на останалите специалисти по здравни грижи, като „акушерка“, „лекарски асистент“/„фелдшер“) в детска ясла, свързани с организация и провеждане на рационалното хранене и двигателната активност на децата. Подчертавайки актуалността и необходимостта от справяне с проблема „затлъстяване в детска възраст“[10], М. Желязкова (2016) подчертава, че „повишаване на физическата активност и отстраняване на затлъстяването трябва да се осъществи максимално бързо и роля за това има медицинската сестра.“[11]. В свой доклад М. Сабри обобщава „Отговорност на политиците и на всички, които имат отношение и ангажимент към здравето, особено това на децата и младите хора, е да го обсъждат и не само да го обсъждат, но да прилагат политики именно за превенция и профилактика.“ [15].

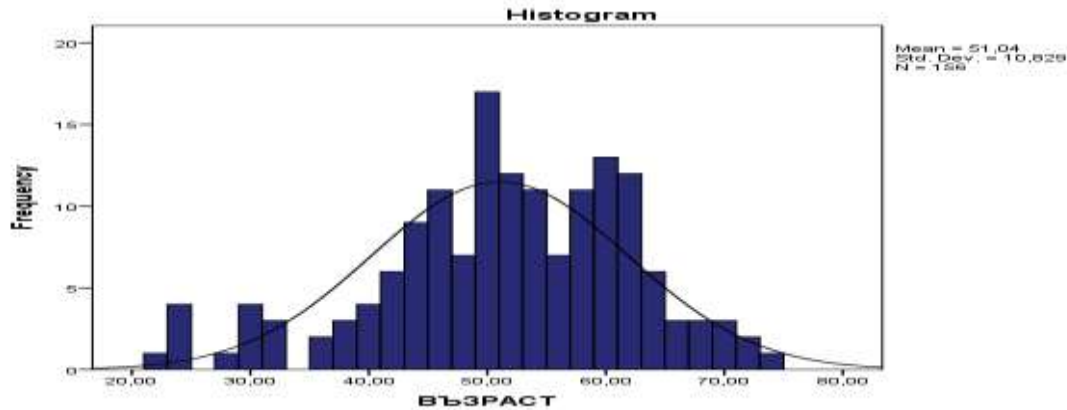
Цел: Да се изследва състоянието на педагогическата подготовка на специалистите по здравни грижи, за работа в детска ясла.

Материали и методи:

В проучването са приложени анкетен метод (пряка, групов, анонимна анкета), анализ на литературни източници, документален метод. Данните са обработени чрез статистически и графичен анализ.

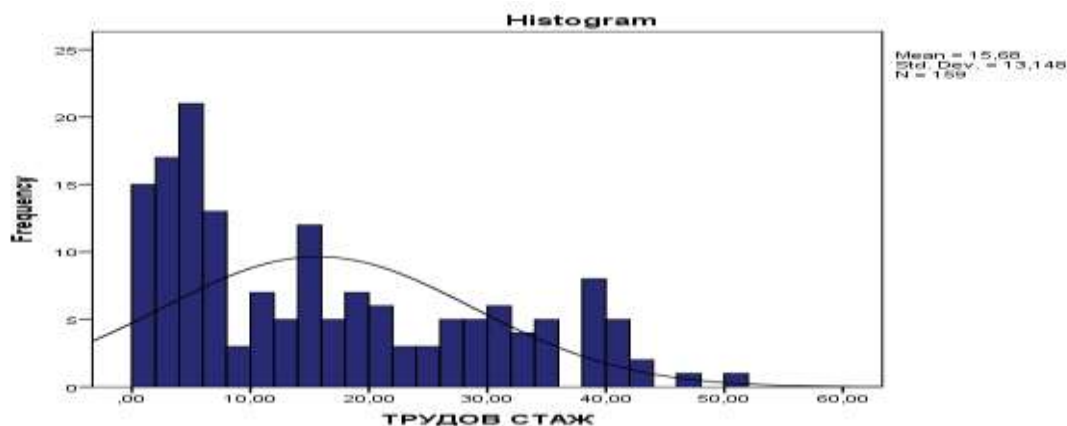
Резултати и обсъждане:

Характеристика на изследваните специалисти по здравни грижи е следната. Специалистите по здравни грижи, включени в изследването са 164. Всички анкетирани здравни професионалисти са жени. Приблизително една трета от тях са във възрастова група 30-39 години (29,0%), а приблизително една четвърт са с възраст над 60 години. Средната възраст на специалистите по здравни грижи е 51 г. $\pm$ 10.8 г. (22 – 73 г.) (Фиг.1.).

Фиг. 1. Разпределение според възрастта на специалистите по здравни грижи

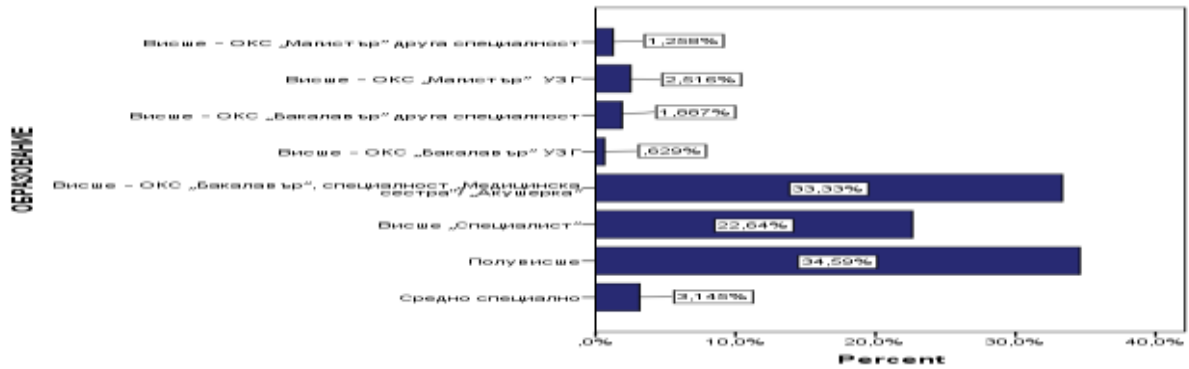
Изследваните специалисти по здравни грижи са със среден общ трудов стаж 19 години ($\pm$ 10г.). Това предполага задълбочено познаване на сестринската професия във всички нейни аспекти – задължения, права, дейности, роли и функции. Средният стаж в конкретната детска ясла е 15.7 г. $\pm$ 13.1 (1-50 г.) (Фиг. 2.).

Фиг. 2. Разпределение според трудовия стаж на специалистите по здравни грижи

Тези резултати показват две тенденции първата е застаряване на специалистите по здравни грижи, които работят в детските ясли, втората е свързана с избора на детската ясла първо като място за работа във възраст близка до пенсионната и второ липсата на атрактивност на работното място за избор от младите специалисти.

Най-голям е дялът на специалистите по здравни грижи с полувисше образование (34,6%), следвани от тези с висше образование с ОКС „Бакалавър“ „Медицинска сестра“, „Акушерка“. Всяка пета от анкетираните е „Специалист“ (20,6%). Заслужава внимание фактът, че сред проучваните медицински сестри има и такива с ОКС Бакалавър по „Управление на здравните грижи“ (2,9%) и с ОКС Магистър по „Управление на здравните грижи“ (9,1%), както и с ОКС Бакалавър и Магистър по други специалности (Фиг. 3).

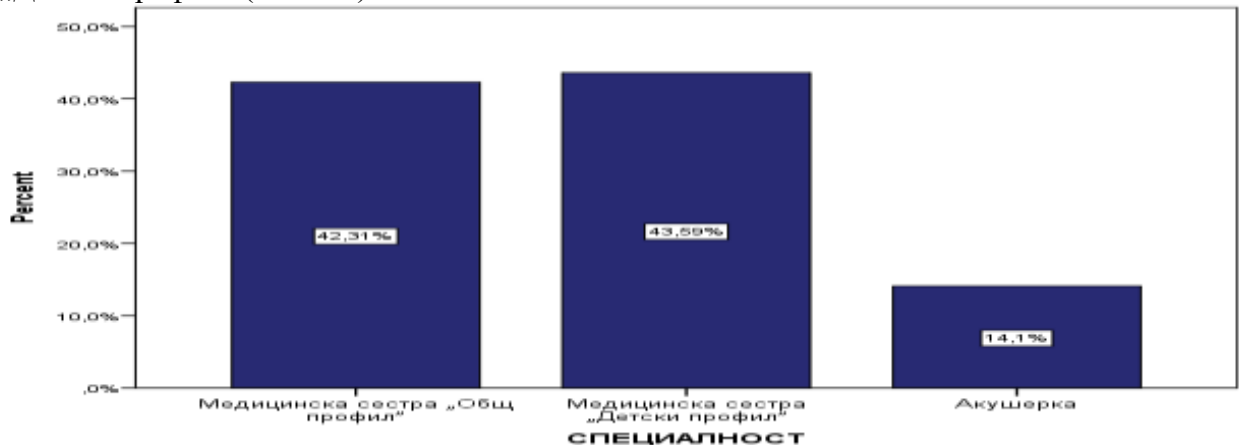

Фиг.3 . Образователна степен на специалистите по здравни грижи

Посочените резултати свидетелстват за наличие на висока професионална компетентност при изследваните специалисти по здравни грижи и предполагат информираност и опит по изследвания проблем.

Изследваните специалисти по здравни грижи са със среден общ трудов стаж 19 години (± 10 г.). Това предполага задълбочено познаване на сестринската професия във всички нейни аспекти – задължения, права, дейности, роли и функции. Средният стаж в конкретната детска ясла е 15.7 г. ± 13.1 (1-50 г.).

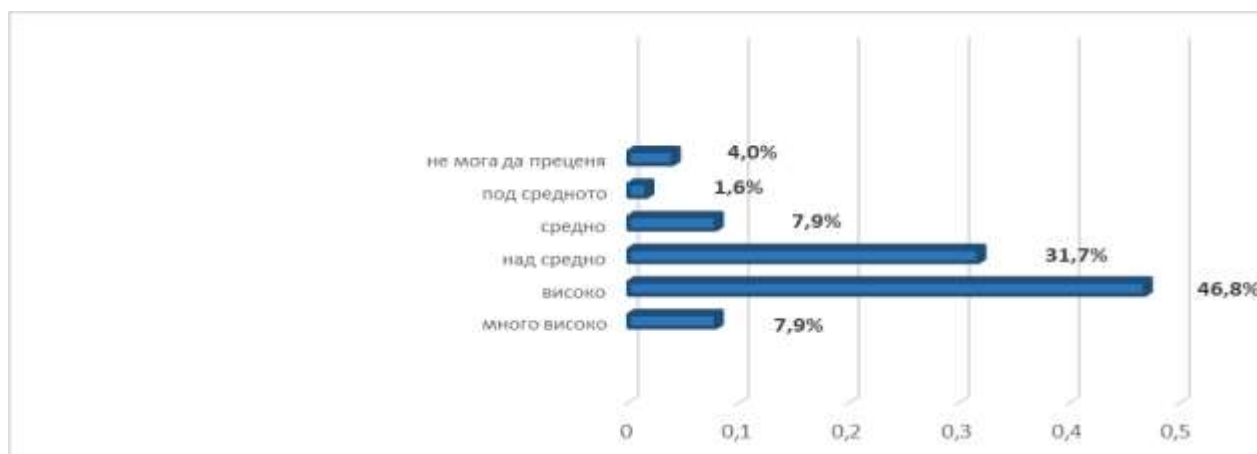
Според резултатите от нашето изследване, специалистите по здравни грижи са предимно медицински сестри (85.9 %), които са с два основни профила – „Общ профил“ и „Детски профил“ (Фиг. 4.).

Фиг. 4. Специалност на специалистите по здравни грижи

Посочените резултати показват две тенденции - първата е застаряване на специалистите по здравни грижи, които работят в детските ясли, втората е свързана с избора на детската ясла първо като място за работа във възраст близка до пенсионната и второ липсата на атрактивност на детската ясла като работно място за избор от страна на младите специалисти

Според проведените анализ, 78.1 % от здравните специалисти споделят, че притежават необходимата педагогическа подготовка още от базовото си образование, като повече от половината (54.8 %) определят нивото на обучение като много високо и високо (Фиг. 5.).

Фиг. 5. Оценка на базовата подготовка за педагогическата дейност

Половината от здравните специалисти в детската ясла споделят, че участват в планирането на педагогическата дейност в детската ясла (Фиг. 6.).

Фиг. 6. Участие на здравните специалисти в планирането на педагогическата дейност в детската ясла

Значителната част от специалистите по здравни грижи не посочват да имат трудности и проблеми по време на своята педагогическа дейност (80,1 %).

Относителният дял на изследваните лица, които споделят, че са имали проблеми при осъществяване на педагогическата дейност е малък. На следващата фигура са посочени областите, в които са били срещани трудностите (Фиг. 7).

Фиг.7. Области на трудност на здравните специалисти при осъществяване на педагогическата дейност в детската ясла

Основните проблеми, свързани с осъществяване на педагогическата дейност на специалистите по здравни грижи, работещи в детска ясла, според голяма част от

анкетиранияте здравни специалисти, са свързани с проблеми в поведението на децата - 65,4%, както и наличие на големи групи деца (50%).

Заклучение

Повече от половината от работещите в детски ясли здравни специалисти (54.8 %) (47,6%)(специалност „Медицинска сестра“ и „Акушерка“) определят равнището си на готовност за реализиране на педагогически функции и роли в условията на детска ясла като много добро.

Анализът на резултатите доказва липса на трудности в реализацията на педагогическите функции и роли при значителна част от (специалисти по здравни грижи (80,1%).

Библиография

1. Алексиева, В., Сборник доклади от Национална научно-практическа конференция с международно участие „Медицинските сестри и акушерките- ключов ресурс в съвременното здравеопазване“- 2020г., Стара Загора, Издателски консорциум „Кота“, с.259-267
2. Георгиева А., Н. Нури, Мотиви за професионална ориентация на студентите медицински сестри, Сборник с доклади и резюмета от XII-та Юбилейна Национална научна сесия за студенти и преподаватели „65 години Медицински колеж - Плевен“, 10-11. 10.2013г, ИЦ-МУ-Плевен, 2014, с.185-189. ISBN 978-954-756-150-2
3. Георгиева А., и кол., Нагласи на медицинските сестри за работа с деца, Варненски медицински форум, том 6, 2016, прил. 3, с. 84 – 87. ISSN 1314-8338
4. Грудева, М., Гюрова В., Костадинова Т. Методика на академичното преподаване във висшето медицинско училище 2016, с. 318
5. Грудева, М. Педагогика на извънучилищната дейност. Варна., 2004г.
6. Гюрова, В. и колектив. Приключението учебен процес. София., 2006г.
7. Десев, Л. Речник по психология. София, 2001г.
8. Дждежева П, Промоция на здравето в професионалната дейност на медицинската сестра. Сборник доклади от Научно-практическа (on line) конференция с международно участие „Медицинските сестри и акушерките – ключов ресурс в съвременното здравеопазване“- Тракийски университет – Стара Загора. 29 -30. 10. 2020; 167-173.
9. Желева Е. и колектив, Формиране на професионални компетенции у бъдещия здравен специалист, чрез методиката на обучение по здравни грижи Варненски медицински форум, т. 7, 2018, прил. 4 Медицински Университет, „Проф. Д-р Параскев Стоянов“- Варна с.124-128
10. Желязкова, М. и колектив, Детското затлъстяването като рисков фактор за развитието на захарен диабет, Научна конференция „Съвременни тенденции в здравните грижи“-14.05.2016г.-гр. Сливен, Варненски медицински форум; Медицински Университет, „Проф. Д-р. Параскев Стоянов“- Варна, стр.28-33 ISBN 2367-5519
11. Желязкова, М. и колектив, Роля на медицинската сестра в обучението и лечението на пациенти със захарен диабет по проблемите на затлъстяването и физическото обездвижване, Трета национална студентска сесия „Съвременни тенденции в развитието на здравните грижи“ – 26.03.-27.03.2015 г. – МУ – Плевен, Сборник доклади, с.35-39; Издателски център при МУ-Плевен ISSN 978-954-756-164-9
12. Наредба за ЕДИ за придобиване на висше образование по специалностите „Медицинска сестра“ и „Акушерка“ за ОКС „бакалавър“ обн. ДВ бр. 95/ 29.11.2005 г., изм. ДВ бр.88/9.11.2010 г., изм. и доп. ДВ. бр.32 от 22 Април 2016г.
13. Попов, Л. Увод в педагогиката. София, 1993 г.
14. Психологическа енциклопедия. София, 1998 г.

15. Сабри, М.и колектив, Необходимостта от профилактични прегледи за рак на маточната шийка. – Варненски медицински форум, т. 7, 2018
16. Сластенин, В.А. и колектив. Москва, 2008 г.
17. Султанова Д, Исследование путей передачи больничных инфекций у детей, Исследовательский потенциал молодых ученых: взгляд в будущее, Сборник материалов XVII Региональной научно-практической конференции магистрантов, аспирантов
18. Учебна програма по „Детска педагогика”-МУ Варна, 2017г.
19. Чиликова,П., Проучване мнението на пациенти за съвременния образ и професионален имидж на медицинската сестра,Сборник доклади Юбилейна научна сесия 135 г. болница „Д-р. И. Селимински”-АД, с. 25, Сливен, 2014
20. Vandebroek, M., G. Roets, and A. Snoeck. 2009. “Immigrant Mothers Crossing Borders: Nomadic Identities and Multiple Belongings in Early Childhood Education.” European Early Childhood Education Research Journal 17 (2): 203–216.